

2017-09-07 |

DOKUMENTUM,

EGY NEJLONSZATYOR KIBORUL 3.

ÚJ SYMPOSION

művészeti-kritikai folyóirat

A Fészek-beli Eszmélet-est betiltása után a jugoszláviai Új Symposion folyóirat rendkívüli ajánlatot tett: lapjukban 8–10 oldalnyit átengednek, és Eszmélet címmel tetszőleges összeállítás készülhet az Eszméletbe szánt írásokból. A meg nem valósult estre szánt kéziratokból a Budapestre látogató Novi Sad-i szerkesztők (Tolnai Ottó, Várady Tibor, Bányai János, Végel László) el is vittek néhányat, de '69 őszén-telén a pártközpont és a Magvető igazgatója még hitegetett a folyóirat (időszakos kiadvány) nyomdába adásával, elindításával. 1970 tavaszán Horgas Béla és Levendel Júlia összeállította az első alkalommal az Új Symposionba szánt Eszmélet-rovatot, és úgy tervezték, májusban a balatonfüredi nemzetközi költőtalálkozón Horgas Béla átadja Tolnai Ottónak. A rendezvény előtti napon H. B. megbetegedett, Levendel Júlia felhívta **Eörsi Istvánt** – tudva, hogy ő megy a találkozóra, és a vonathoz vitte a kéziratot. Nyilvánvaló, hogy a telefont lehallgatták, mert Füreden Tolnai rendben átvette **Eörsitől** a dossziét, aztán hazafelé a határon felszólították, hogy adja oda az Eszmélet-írásokat. Tolnai azonnal odaadta, ennek ellenére megmotozták, levetkőztették, durván megalázták. Június 5-én Horgast behívták a Szerzői Jogvédő Hivatalba, ahol Tímár István „virágnyelven” értésére adta, hogy nála van az elkobzott anyag, és voltaképpen az adott körülmények között jóindulatúan segített volna – erről tanúskodik a jegyzőkönyv –, hogy ne (vagy legalábbis minél kisebb súlyú) politikai-rendőri, hanem szerzői jogi kérdés legyen az „ügyből”. Ehhez biztosan volt pártközponti jóváhagyás.

J e g y z ő k ö n y v

felvéve a Szerzői Jogvédő Hivatalban 1970. június 5-én.

Jelen vannak: Horgas Béla budapesti /XII., Városmajor u. 52./ lakos
Dr. Timár István főigazgató
Plavecsek Lászlóné jegyzőkönyvvezető.

Dr. Timár István közli Horgas Bélával, hogy a kelebiai Vámhivatal Tolnai Ottó jugoszláv állampolgártól kiutazása alkalmával elvette Ürai István, Csaplár Vilmos, Horgas Béla, Petri György és Csoóri Sándor kéziratait, valamint Horgas Bélának Tolnai Ottóhoz intézett levelét, amellyel Budapesten elküldte részére a szóban forgó kéziratokat.

Horgas Béla közölte, hogy erről már korábban tudomást szerzett. Író- és költőtársaitól a szóban forgó kéziratokat assal a céllal szerezte meg, hogy átadja azokat Tolnai Ottó részére a Jugoszláviában megjelenő Szimpozion című irodalmi folyóiratban való közzétételre. Megjegyzi, hogy Tolnai Ottó csak arra tett ígéretet, hogy a kéziratokat bemutatja a szerkesztőség többi tagjainak és azok közzétételére csak a szerkesztőség pozitív döntése esetén került volna sor. Sajnálja, hogy a kéziratok kiküldéséhez a Szerzői Jogvédő Hivatal útján nem szereztek meg a Magyar Nemzeti Bank tanusítványát, ami kéziratok kiküldéséhez feltétlenül szükséges.

Dr. Timár István nyomatékosan figyelmezteti Horgas Bélát, hogy a jövőben minden kézirata külföldre való kiküldéséhez az előírt engedélyt szerezze meg és ennek szükségességére fent említett költő- és író-társait is figyelmeztesse.

Horgas Béla ezt tudomásul veszi.

k.m.f.

Horgas Béla
/Horgas Béla/

Timár
/Dr. Timár István/

Plavecsek Lászlóné
/Plavecsek Lászlóné/

Horgas Béla levélben „felfüggesztette” a symposionos Eszmélet-megjelenést.

Kedves Tibor és Ottó,
azért írok, mert a mai napon behivattak a Szerzői Jogvédőhöz és figyelmeztettek, hogy kéziratot csak a Hivatal közvetítésével szabad megjelentetnünk és most eszembe jutott, hogy öt verset már korábban utbak indítottam hozzátok megtekintésre - kérek, ha úgy döntötök is, hogy közlésre alkalmas, várjatok, amíg hivatalosan kiküldöm, addig nem aktuális. Ez vonatkozik természetesen feleségem, Levendél Juli Töredékeire is, az sem aktuális. Továbbá még azt is megjegyzem, hogy az Ottótól elvett kéziratosokat én kaptam vissza, és megkért a Hivatal, hogy Öket és Titket is értesitselek: semmiféle barátságatlanságot vagy gyanakvást ne gondoljunk az eljárás mögé, itt voltaképpen formai szabálytalanságról van szó, hiszen nekik is az a törekvésük, hogy a kéziratosok megjelenését támogassák, és a kiküldés ellen semmi tartalmi kifogásuk nincsen. Ezt megértettük, ezért is írom, hogy nem aktuális, gondolom ti is pontosan értitek. Mindezt majd szóban bővebben is megbeszéljük, ha alkalomadtán találkozunk; ti elmondjátok, hogy mikor mit közölnétek, mi érdekel Benneteket, és mi is, hogy mikor mit adnánk, és a kor a Jogvédőn keresztül kiküldjük.

Most mást nem is tudok írni, sietve küldöm ezt a levelet, hogy az újabb kellemetlenségeket - mely figyelmetlenségünkből származhat - megelőzzem. Bizom benne, hogy időben megkapjátok és nagyon kérek, postafordultával válaszoljatok, hogy értitek és rendben van. Feleségemmel együtt szeretettel üdvözlünk mindkettőtököt:

Eörsi Tolnai Ottónak ajánlott *A költő és a vámőr* című versét még az 1990-es *Nem vagyok kikerics* kötetében is '68-ra datálja – kétségtelen, a történet a '68-as értelmiségi próbálkozásokat és kelet-közép-európai meghurcolásokat idézi.

A KÖLTŐ ÉS A VÁMŐR

Tolnai Ottónak

Ó Költő, ki a lét
titkát lesed míg fú a végzet,
hogy is ne értenéd
a Vámőrt, ki seggedbe nézett.

Míg benned kutatás,
rég elved szerint cselekszik –
vagy nem a kutatás
szabadságát hirdetted eddig?

Az igazság után
nyomoztok dühvel mind a ketten,
de ő szegény csupán
ott lelhet rá, a fenekedben.

1968

Aztán mégis rendőrségi ügy lett az Új Symposion–Eszmélet kapcsolatból. 1970. május 30-31-én az Eszmélet szerzői és szimpatizánsai kétnapos találkozót tartottak a leányfalui kempingben. A kemping 40 ágát Levendel Júlia a saját nevére vette ki, de legalább 120–150 ember jött el a beszélgetésekre, a kötetlen együttlétre. A minisztérium illetékesei szóban – „jóakarátúan” – figyelmeztették a szervezőket, hogy álljanak el a rendezvénytől, aztán hogy szembesülniük kellett írók, szerkesztők, filmesek, képzőművészek függetlenségével és szabad társasság-igényével, „kénytelenek” voltak „más eszközök”-et (korabeli kifejezések) alkalmazni. A nyár folyamán többeket – külön-külön – rendőrségre idéztek. Horgas Béla

belügyminiszteri figyelmeztetésében az is szerepelt, hogy „a betiltott Eszmélet anyagait külföldre akarta csempészni” (az Eszméletet sohasem tiltották be). A behívottak között volt Kenedi János, aki így számolt be meghallgatásáról a Balatonnál nyaraló szerkesztőknek:

Szerda

Drága Juli-Béla,

kaptam egy intőt az iskolában. /Pedig szünet van/
A kirándulásról és a feliújságról nem volt szó.
Nyaralajatok jól. Valószínűleg valamikor lejö-
vök.

Sok szeretettel üdv:
János